

ВЕЛИКІ ПОВЕНІ В 3 СТЕЙТАХ

ДЖАНСТАВН (Па.). — Нагілі повені навістили частини стейтів Пенсильванія, Меріленд і Вест-Веджінія спричинили великі шкоди, вигнали тисячі людей з домів та затопили кільканадцятьох людей.

У цьому місті вода в ріці піднялася на 14 стіп, як це було підчас страшної повені в 1889-тім році. Коло 75,000 людей, відтятих зовсім від світа, не мають що іншого до роботи, як ждати уступлення вод. Багато з них сховалося на вищі поверхи своїх домів, бо нижчі залиті водою.

У місті Розітер, Па., великі води зірвали тами, через що втопилися 4 особи.

Води зайшли в далекі часті Питсбурга й інших міст Пенсильванії, між іншими Алтуни й Тайрону.

Велика повінь бушує теж у місті Комберленд, Меріленд, де для охорони міста навіть прикликано національну гвардію. Вулицями міста плывуть води 12 цалів заглибшки.

Виливи були викликані великими опадами дощу в цих стейтах. Тимчасом у місті Бофало, Нью-Йорк, упав сніг, 24 цали глибини. Місто не має фондів на справляння снігу; через це рух у місті майже зовсім здержаний.

РУЗВЕЛТ БУДЕ ЖАДАТИ МІЛІАРДА НА ДОПОМОГУ.

ВАШИНГТОН. — По конференції з провідниками демократичної більшості в обох палатах конгресу президент Рузвелт дав зрозуміти газетарям, що він буде домогтися від конгресу ухвалення понад мільярд доларів на цілі допомоги безробітним по 1-шій липня.

СУМА ПОДАТКІВ ЗРОСЛА.

ВАШИНГТОН. — Тимчасові обчислення особисто-доходових податків, що були заплачені населенням Злучених Держав до 16-го березня, вказують, що цього року оплати податків вищі на 45% від суми податків минулого року.

ВИКРИЛИ АРСЕНАЛ БАНДИТІВ.

НЬЮ ЙОРК. — У гарнім домі під ч. 322 на Вест-90-тій Стр. поліція попала на справжній арсенал бандитів та зловила притому шайку бандитів і їх жінок.

Між сконфіскованою зброєю є: два машинні кріси, два машинні підкриси, автоматичні пістолі й рушниця, ручні гранати й велика маса всякої амуніції. Крім цього знайдено велике число плит з „лайсенсами“ на авта.

Між арештованими є люди з іменами грецькими, айриськими, англійськими й польськими. Майже всі мають поліційні рекорди. Декотрих шукає поліція за ріжні поважні злочини, навіть убивства.

КАНАЛУ В ФЛОРИДІ ВІДАЙ НЕ БУДЕ.

ВАШИНГТОН. — По довгий і завзятий дебати в сенаті над проектом будови каналу через Флориду цей проект, попертий департаментом війни, перепав 39 голосами проти 32.

ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО СВОЄЇ „ПЕЙДИ“.

ВАШИНГТОН. — Першим свідком на слідстві над телеграфічними підприємствами, яке веде федеральна комісія комунікацій, був Волтер Гіффорд, президент Американської Телеграфічної й Телефонічної Компанії.

Підчас переслухання Гіффорд боронив відправлення робітників з підприємства через депресію, а потім признався, що він мав у 1925-тім році річну платню в сумі 100,000 доларів, котру потім піднесено до 250,000 доларів. Нині він бере через депресію річно лише 206,000 доларів.

БОРОТЬБА ЗА ПОПРАВУ ДОЛІ ГАЗЕТАРСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

НЬЮ ЙОРК. — Юнія газетних робітників, „Американська Газетарська Гільда“, півзала новинкарський союз „Асоційєтід Прес“ перед „Краєву Раду Робітничих Відносин“ за те, що, мовляв, новинкарський союз не дає газетарям справедливих умов праці, як цього домагається закон Вагнера.

Новинкарський союз спротивився позову, бо, мовляв, „Краєва Рада Робітничих Відносин“ не має права кликати його на слідство. Справа оперлася перед судом. Федеральний суддя Вільям Бонді видав опінію, що закон Вагнера важний, що він обов'язує теж робітників у газетях та що новинкарський союз обов'язаний зватися на слідство.

СТРАЙК КРАМНИЧИХ ПОМІЧНИКІВ.

НЬЮ ЙОРК. — Тут вийшли на страйк помічники в деяких крамничих підприємств. Власники представляють юнію як комуністичну організацію, а юнія публічно таврує цей закид як брехню та каже, що юнія зв'язана з антикомуністичною Американською Федерацією Праці.

ФАЛЬШИВІ ІНВАЛІДИ У ЛЬВОВІ.

Цими днями арештували у Львові трох фальшивих інвалідів, що стали ними тільки завдяки хабарам, що їх давали арештованим урядовцям реферату. Ці фальшиві інваліди називаються: Яків Бергрін, Яків Кан і Маркус Мендель. Два перші з них відомі добре поліції. Цікаве те, що не тільки ці три фальшиві інваліди брали інвалідську ренту, але й теж їхні дітки діставали грошеві додатки до рент своїх мужів.

ЗАЛОМІВСЯ ЛІД ПІД 80 УЧЕНИЦЯМИ.

На ставі Фідеркевича в Стачиславові іздили 80 учениць державної жіночої гімназії. В одній хвилині вчителька зарядила збірку на середині ставу. Лід не витримав тягару, заломився і учениці впали у воду. Зчинився страшний переполох і крик. Кілька учениць почали потопати, але виратували їх слуги, що вдержували порядок на леді. Ціле це нещастя трапилось при 20-ступеневім морозі. Кілька учениць захворіли на запалення легень.

З ЛЬВІВСЬКОЇ СУДОВОЇ САЛІ.

Дня 14. жовтня 1935 р. в Гуті Зеленої, пов. Рава Руска, напав Василь Костевич, син Семка, на Василя Костевича, сина Івана, на його власнім обійсті й так сильно побив вилами, що побитий наслідком ран і упливу крові в короткім часі помер. Крім того побив померлого рівномірно також Методій Костевич. Проти обох вніс прокуратор акт обвинувачення й дня 13. лютого ц. р. станули оба перед судом присяжних у Львові. Присяжні затвердили постанови і питання щодо обох підсудних і суд засудив Василя Костевича на 10 літ, а Методія Костевича на два роки в'язниці. Крім того признали родині жадане нею грошеве відшкодування.

ВДУШИВ ВЛАСНУ ДОЧКУ.

Перед судом присяжних у Кракові станув 45-літній робітник Владислав Пузон, обвинувачений у тому, що подушкою задушив свою 10-літню донечку. Пузон, що не дбав про сім'ю, а гроші програвав у карти, вдушив донечку підчас неприсутності своєї дружини, яка мусіла працювати важко на вдержання сім'ї. Підсудний вдушив донечку, вона спала в ліжку. Після того підсудний намагався відібрати собі життя, але дріт, на якій повісився, урвався. Знавець твердив, що Пузон виконав злочин з премедитацією.

ЗА 5 ЛІТ ІЗ ДІТЕЙ.

В малярському містечку Надбечерек одна жінка за 5 літ подружнього життя видала на світ тринадцятьох дітей. Анна Паніч вийшла замуку маючи 17 літ. В перших трьох літах молода жінка родила річково трійняки, отже за три роки була матір'ю дев'ятеро дітей. В четвертій і п'ятій році життя родина побилизилася на дві пари близнят. Четверо з тих дітей померли. Якби це було в Італії, то таважна щаслива матір дістала б найвищий ордер і грубу пенсію, а на Мадяріщині вона мусіла заробляти продажем цятів на утримання родини.

УЧНЯМ У РУМУНІИ НЕ ВІЛЬНО НОСИТИ ПОЛІТИЧНИХ ВІДЗНАК.

Румунські шкільні власті видали заарядження, яким дуже строго забороняють учням усіх шкіл в Румунії носити відзнаки якоїнебудь політичної партії. Хто не приміняється до того заарядження, буде виключений зі школи.

НЕВІДОМА ЛЮДСЬКА РАСА.

Австралійська виправа, що її провідником є відомий учений Гід, вирушила недавно, щоб прослідити північно-східні райони Папуасії. Ця експедиція відкрила нову людську расу. Виявилось, що є це ціла низка племен, що загалом нараховують 200,000 людей. Замешкують вони врожайну дощину, окружену високими горами. Як ствердили вчені, члени тих племен у ніякому разі не належать до папуасів. Є вони низької і дрібної будови, а їх шкіра має золотисту відтінь. Притому мають вони гарні правильні риси і живуть пригадують старинних египтян.

Слід притому додати, що раса ця має добре розвинену цивілізацію. Між іншим наводновання лідів відбувається в них у цей спосіб, що в Європі, при допомозі меліоративної системи. Всеж такі всі знаряди, що їх вони вживають, є виконані виключно з каменя.

86-ЛІТНИЙ ДІДУСЬ УБИВ СВОГО ЗЯТЯ.

В селі Бориславка (Добромильщина) дійшло до кривавої родинної трагедії. Між 86-літнім Михайлом Трушом і його зятем, 46-літнім Павлом Трушом, був від довгого часу спір на маєтковому таї. В поспіху до Добромиля відбулася в цій справі одна з численних судових розправ, підчас якої швагер Павло, Ілько Труш, зізнався на користь тестя. Павло Труш рішив помститися. В вівторок вечором прийшов він до хати тестя і там стріляв з револьверу до тестя і до швагера. Але всі три стріли були нецільні. Тоді 86-літній Мих. Труш у власній обороні схопив сокиру, вдарили нею по голові зятя і вбив його на місці.

ФІЛІАТЕЛІСТИ І ЛИТОВСЬКІ ПОЧТОВІ ЗНАЧКИ.

На міжнароднім філіателістичнім ринку появилася останніми днями велика скількість литовських поштових значків з помилками. Виявилось, що вмісне пустив їх в обіг генеральний директор литовської пошти. Він хотів придбати для Литви гроші, а знаючи, що поштові значки з помилками дуже радо всі купують, велів видрукувати їх більшу скількість. Генерального директора притягнули за те литовські власті до судової відповідальності, але суд його оправдав.

РОЗВІД ПРИЧИНОЮ САМОГУБСТВА.

В Ходовичах коло Львова повісився у власнім мешканні на паску 30-літній Тома Буратинський. Причиною самогубства було те, що його дружина внесла проти нього до суду розводний позов і в односторонній волі почала з ним процес розводу. Буратинський так переживав тим, що може втратити маєток, що рішив відібрати собі життя.

ВИПАДКИ ТЯЖКИХ ПОБИТЬ У ТУРЧАНСЬКОМУ ПОВІТІ.

Молоді бойки в турчанському повіті виказують щораз частіше свою войовничість та загоностість.

Дня 25. січня ц. р. в селі Либухора кілька хлопців на тлі особистих непорозумінь побили на смерть Дана Тарчаніна.

В тому самому часі на тлі молочарської конкуренції в селі Жукотині побили сильно Федя Мушак. Мушак одержав „тільки“ 23 ножи!

Такіж випадки сильних побиттів були останньо в Яблінці Нижній і Турочках.

МІЛІОНЕР ОТРУХ СВОЮ ДРУЖИНУ СТРИЖИНОЮ.

Столиця Данії Копенгага має велику сенсацію: один з найбільших данських мільонерів, Крафта Свістензон, отруїв свою дружину. Він оженився перед двома місяцями з незначайно гарною, але вбогою дівчиною. Останніми часами переконався, що його дружина на зараджує йому, бо в Данії їй вбрати. В тій цілі дав у дарунок дружині касету з цукорками, що були виповнені стрижинною. Коли пані Свістензон зіла кілька цукорків, померла. Злочин виявився по кількох днях. Мільонера арештували. Йому загрожує кара 25-літньої тюрми, бо в Данії кари смерті нема. Кримінальна хроніка Данії давно не потувала такого злочину.

ШІСТЬЛІТНИЙ ХЛОПЧИК ЗАСТРИЛИВ СВОГО 5-ЛІТНЬОГО БРАТЧИКА.

Жахливий випадок трапився цими днями в домі лідвирів Геріоніа Шкварка в Надвірній. Шістьлітній синок лісничого забавляв револьвером, що був навішаний і став ним бавитись. В одній хвилині вправ стрілі і кулі поцілила в голову другого, 5-літнього сина Шкварка. Дитина згинула на місці. В подібний спосіб згинула недавно від кулі револьверу дружина Шкварка Стефанія.

ПРО НАСТЮ ВОЛОШИН.

В Млинах і сусідніх селах яворівського повіту ні трохи не слабше заінтересування Настею Волошин. В часі Різдвяних Свят була вона в Млинах і тоді маси народу навіть з дальших околиць приходили до села, щоб її побачити. Стигматизація Насті є тепер мабуть у найвищому ступні своєї сили. Настя приймає тепер дуже мало харчу, її рани сильно кривавлять, вона мало спить, усього півтори години на добу, цебто від 5-тої до 6:30 рано. Ріжні дивні випадки, захоруння в селі, видужання й т. п. поясняє собі наріз певним таємним впливом Насті. Населення беззаперечно відає „своєю“ Насті й гостро реагує супроти „недовірків“ — зрештою зовсім нечисленних, чужих, якби якийсь поважився неповажно висловитись про Настю. Населення називає її популярно „наша Настя“. Між населенням зазначився різкий зворот у напрямі поднесення релігійності, моральності й національної свідомості. В промовуваннях Насті, чи попросту в її висказах є так багато релігійності, злученої з національними елементами, що Настя в очах населення підходить під стиль французької Івонни Д'Арк.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ПРОТИ 12 СЕЛЯН ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН

БЕРЕЖАНІ (Галичина). — Закінчилася розправа, ведена перед судом присяжних у Бережанах проти 12 селян за приналежність до Організації Українських Націоналістів. Предсідник трибуналу проголосив такий присуд:

Микола Васишин шість років в'язниці, Теодор Слобода п'ять років, Гринь Ніколини три роки, Дмитро Ладак чотири роки, Михайло Чорний п'ять років, Іван Сидор, чотири роки, Михайло Левицький шість років, Михайло Євчин два роки, Степан Гамдзій два роки і три місяці, Федько Зазуда два роки. Марію Гембайло увільнено від вини і кари.

ДАЛІ ДЕРЖАТЬ УКРАЇНЦІВ У БЕРЕЗІ КАРТУСЬКИХ.

ЛЬВІВ. — Випущено з концентраційного табору в Березі Картуській Бориса Вітошинського, студента прав з. Перемишля, після 6-місячного побуту.

В таборі далі держать іще 14 українців. Є ними: Дмитро Грицай, Дмитро Штикало, ірж. Євген Врецьона, ірж. Роман Базилевич, Михайло Камар, проф. Іван Тесля, Остап Дерлиця, Павло Клим, Ярослав Масляк, Микола Ясінський, Микола Скопчик, Петро Біласюк, Петро Скопюк і Петро Саноцький. Є ще теж у таборі й один українець-комуніст.

ПРАВОСЛАВНИЙ ОРГАН ПОЛЬСЬКОЮ МОВОЮ.

ЛЬВІВ. — Ось куди то вітер віє, пише „Діло“, згадуючи за появу нового православного органу польською мовою. Є ним „Газета православна, пісма популярне для м'яст і всі“. Вже появилсь у Варшаві перше число цього органу, що має виходити двічі на місяць. В редакційній статті дано таке цікаве вяснення, чому газета виходить польською мовою:

„Польська мова є та жива душа, яка оживлює всі народи (польської держави. — Прим. Ред.) і наповнює їх надшесною до дієво-історичних зусиль. Чи це для українця з його матерньою українською мовою, чи теж для білорусина з його мовою, чи нарешті для росіянина з його рідною мовою — для всіх польська мова є тим спільним духом, який лучить їх між собою і побуджує до спільної праці для загального добра держави. Кожна світла й неупереджена людина розуміє, що саме багата і прекрасна польська мова може напавду стати тою спільною мовою, при допомозі якої ми, православні без ріжниць національності, можемо порозумітись між собою у спірних справах без гніву й незадоволення“.

До цього „Діло“ додає від себе: Отже „общепонятним языком“ для всіх у православній церкві стає тепер польська мова — замість „ісконно-русского языка“. Цікаво, що редактором нової газети став Дмитро Курило, що колись редагував „Православного Селянина“, невеличкий додаток українською мовою до російсько-митрополітального „Слова“.

НАПАД НА ПРОФ. ДМИТРА ДОРОШЕНКА.

ЛЬВІВ. — „Варшавскі Дзєннік Народови“ помістив статтю якогось „Обсерватора“ з нападом на проф. Дмитра Дорошенка, покликаного до Варшави на місце покійного проф. Біднова. Напад опертий на цитатах зі „Споминів“ Дорошенка про його діяльність у характері міністра при гетьмані Скоропадським. Злочинном вважає газета те, що Дорошенко забирає голос у справі Ходимських як української частини української держави. Прогріхом Дорошенка вважається теж те, що він був головою Українського Наукового Інституту в Берліні.

СОВЕТСЬКИЙ РАДІОФЕСТИВАЛЬ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ подає за київською радіоацією, що Совети влаштувають „Всесоюзний Радіофестиваль“. Київська радіостанція підготовляється до змагання і запросила до участі найвизначніших артистів і артисток, таких як Лідвєненко-Вольгер, Петрушенко, Гнат Юра, Гайдара й багато інших. Заповіджені теж вистави капелі „Думка“ під батогом Городовенка, хору півд. зах. залізниць (дирігент Гончаренко), капелі народних інструментів, ансамблю бандуристів та інших мистецьких організацій.

КОНКУРС НА СТАТТІ.

ЛЬВІВ. — „Господарська-Кооперативний Часопис“ оголосив конкурс на статті з темою: „Видив кооператив на наше село“. Редакція просить брати під увагу в статті тільки одно конкретне село, і коли йде про економічне піднесення села, завдяки кооперативу, подавати якнайточніші статистичні дані. Редакція хоче за допомогою статей, які насипають на цей оригінальний конкурс, подати своїм читачам по змозі новий образ, як кооператив у всіх своїх формах вплинула на наше село: матеріально і морально. Автори повинні у своїх статтях висвітлити питання, чи слідний вплив кооперативу на село і яка перемена відбулася під її впливом у зверхньому і внутрішньому вигляді села.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Official newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поводиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з п'ятиці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ХОЧЕМО ДУМАТИ

Що думає наша імміграція? Ось питання, на яке варто відповісти. Певно, що відповідь була б така тяжка, коли ми хотіли покликуватися на різні конгреси і виголосенні там реферати й ухвалені резолюції. Тоді ми знайшли б, що думає т. зв. „верхівка“, себто ті, що намагаються створити і виявити якусь збірну думку американської України. Але важніше те, наскільки ті думки приймаються на місцях. Важніше те, чи переймаються ними маси, або принаймні ті одиниці, що їх треба уважати провідом на місцях.

Нам здається, що ми як загал таки не хочемо серйозно застановитись над важливішими справами нашої імміграції в Америці. Коли йде про старий край, то є ще в нас якась думка, якась спільна акція, і навіть є ще якийсь запал. І то в нас усіх. Та коли мова про наше тутешнє життя, то справа мається зовсім інакше. Про старокраєві справи всі ми вміємо говорити і писати. Про американсько-українські — мовчимо. Або говоримо загальниками, які не вносять нічого нового. Так, якби все було в нас у якнайбільшій порядку.

Та приглянувшись до нашого життя ближче й основніше, переконаємося, що як наше життя на місцях так і все збірне наше життя не відповідають вимогам часу і чисельності та свідомості нашої імміграції. Через те ми тепер навіть організаційно слабші від тих недавніх часів, коли ми не мали молодого достроу, себто тих нових молодих сил з вищою освітою, що є тепер між нами в поважній числі.

Всі ми відчуваємо, що супроти таких обставин треба перевести основну провірку нашого життя в напрямі скріплення реальної праці й реальних здобутків, без яких не можна думати про закріплення українського життя в Америці.

І знаємо теж, що нове положення, в якому опинилося українське життя в Америці, вимагає від нас більшої моралі в нашій громадській життєвості, більшого авторитету й більшого мізку, що розв'язувало б ті складні питання, які зв'язані з захваленням молодого покоління для української нації. Бо партія могла мати виправдання давніше, коли не було сил до вибору і коли не було між нами дорослого й освіченого молодого покоління, родженого в Америці. Тому сьогодні треба запрягти до громадської праці всі нові сили нашої імміграції до творчої праці й таким чином ставити нові підвалини під нове життя нової доби. До такої праці й до такого способу думання мусить узятися все наше громадянство, бо без його масової участі в тій провірці нашого громадського життя не буде можна провести ніякого плану і ніякого оздоровлення.

ВЕЛИКА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА
ДИСКУСІЯ

(З львівського часопису „Діло“).

В суботу, 29-го лютого ц. р., у великій залі польського Земського Кредитового Товариства у Львові, (Коперника 4), відбувся дискусійний вечір, улажений Редакцією варшавського „Бунту Молодих“ та львівського студентського Групою Мислі Моцарствова. Темою дискусії — українська проблема. Вечір започаткували два відчиті — ред. М. Прушинського та відомого публіциста Адольфа Бохенського. З огляду на предмет дискусії та особи прелегентів — велику сальо вщерть виповнила дуже різноманітна публіка: численно був заступлений табір ініціаторів вечора, себто у національній проблемі лібералів (це своєрідна дивовижа, що найактивнішим нинішнім польським ліберальним табором щодо національних питань є табір консервативістів!), не менш численно були заступлені єденки і то обох крил — офіційної єденції Гломбінського та єденко-санатори „Дзєнніка Польського“ — були присутні численні українські громадяни, но і гурток комуністів. Тому, що тема відчитів і дискусії далеко не теоретично-академічна, а життєва й актуальна, то й проходив вечір серед гарячої атмосфери: весь час оклики, „цивішнури“, ваємні претенсії й навіть образи, оплески захоплення та крики обурення, словом — було весело. Доказом великого зацікавлення був факт, що мало хто з присутніх вийшов перед кінцем дискусії, а дискусія затягувалась від 7 веч. до год. 11 ночі.

Подаємо зміст рефератів і дискусії у головних штрихах. Реферат М. Прушинського. Референт заповів, що казати про значення української справи для Польщі з погляду внутрішньої політики, — залишаючи закордонно-політичний інтерес другому референту. Міхал Бобжинський назвав українську проблему другою найважливішою проблемою відродженої польської державності. На жаль, 18 літ тієї державності не поспули розв'язку цієї проблеми вперед.

Фатальну роль у наміченні шляхів національної політики грає крайній націоналізм обох громадянств: ОУН послується польською націоналістичною пресою, як аргументом проти політики злагоди, а саботажі ОУН є аргументом у руках польських націоналістів. Повстає заворожене коло. У чийому інтересі порозуміння? Передовсім в інтересі польської держави, а в ніякому разі в інтересі українського націоналізму, який бажає собі стану вічного кипіння. Програма асиміляції зазнає від 40 літ постійної програні. Треба їй протиставитись. Табір марш. Пілсудського не станув у цій справі на висоті завдання. Доказом, які великі розбіжності існують в середині того самого табору, є два імена: Т. Голувка та Наконечнікова-Клюковського.

Можна дійти на підставі студій до короткого висновку: що нарід український існує.

Ту банальну правду, що деякі поляки негують та не хотять приймати її як логічний висновок. Спільна прикмета обох громадянств: внутрішній роздор. В інтересі польської державної рації є те, щоб вплив в українсько-польській мала група, яка пропагує злагоду. До цього треба змагати не підкупом і провокацією і не депривацією контрагента, ані репресіями супроти ворожих кол. Репресії взагалі є засобом короткоминучим, є необхідним тимчасовим злом, яке викликає завжди реакцію у формі терору. Єдиний шлях правильний розв'язувати національну проблему та скріплювати в українському громадянстві вплив УНДО — це надача українцям позитивних цінностей. Угода мусить контрагентів „виплачуватись“. Доказ: політика станківів їх здобутки для поляків на підставі угоди з Австрією. Вельопольський провалився, бо концепції, які йому давав російський уряд, прийшли, запізно. Голуховський виграє, бо добути ним концесії були великі і в пору, дарма, що й перед Голуховським був 1846 рік і були криваві екзекуції Капусцінського й ін.

В українському громадянстві помітна тепер еволюція: після бойкоту виборів у 1922 р. і провалу автономічної резолюції Нар. З'їзду в 1923 та відкликання такої резолюції навіть у 1932 році, — прийшли відомі заяви українських парламентарів у 1935—6 році. Це не так заслуга уряду, як щастя: вплив відносин на сов. Україні, що мали рішальний наслідок на хід української політичної думки. Існує аналогія у польській історії: вплив російських репресій після 1863 р. на політику галицьких поляків. Тепер знову видно зусилля большевиків завернути на сов. Україні до українського курсу. Інтерес Польщі: запевнити українцям шляхом концесій можливість розвитку.

Колишній високий старшина армії УНР Е. Коновалець еволюціонував під враженням протукраїнських репресій до ролі команданта ОУН, колишній берестейський в'язень В. Целевич під впливом виглядав на розвиток українських сил еволюціонував до відомої своєї заяви у справі армії. Три колишні польські в'язні Куфштайн — Смоляк, Зе-

мляковський, Дунаєвський — дійшли потім через розумну австрійську політику до великих почестей. Тому незрозумілим є становище тих польських газет, які замість приймати з признаннями такі заяви, як Целевича, кепкують собі з них: що це за політика — лаятись, коли українці виявляють свою негатию, та кепкують собі, коли українці стають на „позитивну“ платформу?

Серед польського громадянства існує занепокоєння, що уряд піде задалеко у призначенні українцям концесій. Той страх безпідставний, коли запланує засади, що зріст українського стану посідання не може потягнути за собою зменшення стану посідання польського. Але слід тямити слова Фридериха Великого: „щоби зискати — треба вміти втратити“. В угоді мусить бачити свій інтерес обидві сторони. Найкраще у національній політиці триматись засади — чесноти, про яку казав у рівенській промові марш. Пілсудський. Потребу чесної політики супроти українців підкреслює у розмові з прелегентом також Станіслав Грабський.

Реферат п. М. Прушинського був виголошений з великим темпераментом та відзначався логічною конструкцією.

Реферат Адольфа Бохенського.

Другий реферат не відзначався такою красномовною формою, зате думками був глибший. Коротенький зміст:

Річ не йде про те, щоб накинати таку програму в українській справі, тільки взагалі якусь. Великий поступ на цій дорозі творять статті Ст. Грабського у катовицькій „Польонії“ та Грабика у польській з Гертхом, в яких обидва ті публіцисти погоджуються, що асиміляція українців неможлива: це вже справа пересуджена. Спир іде тепер радше за те, чи полякам не грозит асиміляція у користь українців. Тому передусім слід погодитись, щоб не українізувались поляки. Таким полем був напр. Вячеслав Липинський. Крик про великі концесії для українців безпідставний, тим більше, що фактично досі нічого українцям не дано, коли українці дали все, що могли. Острах, щоб українці, скріпившись, не відірвались від Польщі, настіль-

ки не має сенсу, що це річ не матеріальної сили, а річ фанатизму і ненависті: гурток Желязова тряс цілою російською імперією. Українцям не треба багатства і культури, щоб убивали польських міністрів: на це потрібна сила ненависті. І для ОУН найстрашніше є саме концесії у користь української „матеріальної і духовної культури“, бо ті концесії розбюрокують фанатичні націоналістичні настрої. Такамо безпідставний острах щодо ненаситності українців. Українці безперечно не відмовляються від своїх ідеалів, але концесії можуть тільки впливати на злагіднення відосередкових течій. Треба витворити таку ситуацію, в якій в інтересі української національної рації буде залишатись у Польщі. Тепер існує саме догідна для такої національної політики міжнародна конюнктура. Найвищим сподіванням, щоб існувала між двома народами вічна ідилія, але теперішній момент годиться для політики злагоди.

Геополітична ситуація Польщі поміж Німеччиною й Росією погрожує все можливістю, що ті дві великодержави порозуміються проти Польщі. Тому імперативом польської державної екзистенції є вилікувати раз на все один із тих двох ворожих чинників. Ліквідація такої національно-однорідної держави, як Німеччина, є річчю виключеною. Спроба знищити Німеччину через її внутрішній поділ на сепаратні краї скінчилась крахом. Зате у Советах, де поверх 50% населення творять національні меншини і де існує природна відосередкова тенденція поневолених народів, є можливий процес розпаду. І це єдина велика „шанса“ Польщі: поділ Росії на дві держави: Московщину й Україну, — це найбільший польський інтерес. І саме тут момент згідливості польських та українських інтересів. Не слід врітати у дуже добрі будучі міждержавні польсько-українські взаємини: мабуть вони будуть найгірші, подібні до нинішніх взаємин польсько-литовських. І тоді шойно політика супроти українців в середині Польщі буде дуже важна; але всі ті труднощі зрекompенсує один великий історичний зиск: факт неіснування великої імперіалістичної російської імперії. (Кінець 6.).

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

Передрук забороняється! — Авторські права застережені.

— 28 —

В неї тремтів голос. Узв'яв її гарячу й м'ягеньку рученьку. „Моя рученька! Моя мила рученька!“ Взяв і підніс до уст. Ручка затремтіла. Разом з ручкою наближалася до мене й вона вся й я відчув дотик її грудей до моєї руки.

Мої уста зовсім скривилися. Піборіддя подалося вперед і кути рота затремтіли. — Кіт! — вирвалося з моїх грудей. Це звучало, як клич, як наказ. Вона злякалася, рванулася вперед. Мої руки блискавично охопили її пружний стан, а уста влізли в її уста.

Я зачав, мов сильно ранений. Нараз заміло все навкруги, провалився ліс і гори й ми двоє огнених і хистких стояли в усевітні на зовсім маленькій клатці непевного ґрунту. А навколо безмежна темнота й порожнеча.

23.

— Куди ти, Кіт? — Боже мій, мамусю! Ти завжди лише куди й куди? Вийди от. Мене болять голови.

— У тебе, дитино, кожний день щось болять і все таки йдеш. Ідеш. Ідеш, ідеш і йдеш. Лазити по тих горах.

Пробившись через гушавину старого пралісу, Кіт видрапується на скелю Климпуш. Перед нею широчезні простори. Над нею сонце й хмари, під нею далеко в долині річка, село, залізниця, по котрій без перерви плинуть довжезні потяги.

Нема більше війни. Вона відійшла за гори. Зв'язали порвані залізничні замовки пологини.

Кіт сідає на повалений стовбур, який тут багато років, ніби навмисне положений, щоб міг на ньому вигідно присісти натомлений мандрівник.

І тут ще раз виймає листа. Тільки тут читати такі листи. Тут, де можна кричати, сміятися, ридати. Довго, довго мовчав, але не забув. О, він сильно може мовчати, забутиж ніколи. І Кіт читає:

„Далека Кіт!“

Коли будеш читати цього листа, не дивуйся. Перший раз такого пишу. Коли тужила за ним — даруй за довгий час, коли байдужий — викинь. Пишу й думаю над кожним словом. Слова мої, мов камені, тяжкі. Вони нетесані, кладуться коштувати, а хочуть висказати тобі весь мій біль, від того часу, як вирвало мене з залюднених наших гір, де зародилася й розрослася моя страшна любов. На Монті Гропи в Альпах куля дум-дум розтрощила кістку

моєї правої ноги. Згадав тоді тебе й усміхнувся. Бачив чорні очі твої, залиті слізьми й коханням. Тепер лежу в лікарні. Зо мною ще двадцять чотирьох жовтих воєнських облич, чекають черги на смерть. Яж бачу очі твої й любов, що бушує в них, готує рану мою. Лежу два місяці. Нога моя довго лежала на вазі життя й смерті, але тепер остаточно перемогло життя. Вона лишається для мене, лиш трохи поспутою, вона буде моєю, як і до цього часу. Ось я вже зводжуся, можу сидіти, думати й навіть, як бачиш, писати.

Кіт! Що маю ще сказати? Тяжко дібрати слова. Як любий — відчай і зрозумій. До побачення!

Дмитро.

Кіт дочитує, руки спускаються на коліна і тримають листа. Очі довго неспроможливо дивляться вперед, зовсім непомітно наливаються слезами та проливаються їх. І капують слези, стікають по щоках, по кишенях на грудях, осяпають руки й папір. У тих очах крізь слези відбився величезний синій простір, потяги, хмари, зрив гарматних вибухів і велетенська постать людини з розторщеною ногою з усмішкою на спрагнених, посинілих устах.

Ну, чоґож ти плачеш, Кіт? Смійся! „Далека Кіт?.. Мені

хочеться любити те, що дуже тобі мене далеке“... Ну, й чоґож ти плачеш, Кіт? Ти, далека, недосяжна!

Кіт всміхнулася. Обернулася, глянула, навколо. Все спокійне, байдуже. Скрикнула. Ніодна гілка не ворохнулася, ніодна комаха не прискорилася своєї комою. Все байдуже й спокійне. Природо! Тиж чуєш болі мої! Засумуй, засмійся, викрикну. Ні. Це так їй байдуже. Це все так має бути, мусить бути!

Зривається і швидко майже біжить вище на полонину. Там висока, соковита трава. Ніодна корова не толочить її цього літа. Вилетіли плотиків закопи, колючі дротки, між ними цвітуть гірські фіялки.

Ще пахне скрізь війною. В повітрі лишилися відгуки квалітання й вибухів гарматних стрілен. Валяються речі, залишені воюками, місця, де вони сиділи. Он скорострільне гніздо. Може й він тут був. Може оці сліди його сліди. Кілька обірваних гудзиків лежить на камені. Кіт бере й кожний з них обмацує. Тож вони воювали, захищали її батьківщину.

Після біжить трохи нижче. Тут могили. Довга черга чорних з білими написами хрестів. Читає написи:

„Герман Пацігофер, райхс-дойч. 18. Б. Р. М. Г. А6.

„Адольф Брух, райсд. Корп-пал. 18. Б. Р. М. Г. А6.

„Карл Беровт і т. д. Звернула увагу на два чужі прізвища. Як попали вони сюди?

„Кирило Остапенко, рус. оф. „Ніколай Пілюев, рус. сол. Під усіма дата 24. січня 1917.

Трохи вище рознесена землянка. Так, думає Кіт. Це вони тут були. Дивно. Тут ходив і він. Кіт схилилася й пошмала пучками пальців землею. Не гаряча. Така як і скрізь. Вирвала на місці кілька фіялок і взяла з собою. Після зробила з квітів маленького віночка й положила його на братню могилу. „Мир вам“, — прошептала її уста.

Коли зійшла в долину, ввечеріло. Відчувала сильний го-

лод. По залізничі, майже без перерви, сунули на захід навантажені людьми потяги. Що це таке? Кінець війни?

Ось зовсім помалу сунеться дождевий пстязишко. Зібрали ріжноробні вагони — товарові, особові. У них набито людей, які кричать, вимахують червоними хустками. В одному вагоні виспівують по-мадлярськи якусь незнану пісню.

— Ей, дівчино! — гукає до Кіт вояк. Ходи сюди! — і додає кілька поганих слів. Кіт оторопіла. Невже це був мадлярський в'язь? Не може бути. То був якийсь хам.

(Дальше буде).

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ
НА СВЯТО МАТЕРІ

СВЯТО МАТЕРІ, картина на 2 дії, 7 осіб — 20 ц.

В МАМІН ДЕНЬ, картина на 3 дії, 11 осіб — 20 ц.

СИРОТА, картина на 2 дії, 10 осіб — 20 ц.

Число „Світ Дитини“, в котрім містяться представлення на Свято Матері, реферати, декламації і т. д. Число 10 — 20 ц.

Число „Світ Дитини“, в котрім містяться 2 представлення на Свято Матері, „ДЕНЬ МАМИ“ і „ВІТАМО НАШУ НЕВЬКУ“, реферати, декламації і т. д. Число 9 — 20 ц.

Замовлення висилайте на адресу:

"СВОБОДА"

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ВЕЛИКА БРЕХНЯ.

Американський амбасадор до Туреччини відвідав недавно околицю в Малій Азії, де один американський університет веде розкопки на місці старинної Трої.

Троя, або Іліон, це нібито було в давнину місто, котре старинні греки здобули й зруйнували, як кажуть, 1.000 літ перед Різдом Христу. Про це здобування Трої була в старинних греків традиція, що, мовляв, війна за Іліон тривала десять літ, що війна почалася з того, що троянський царевич Парис підчас відвідин у Греції в одного царя викрав йому жінку, славу красуню Гелену, що, здобувши Іліон, греки знищили його так, що не лишили одного цілого дому.

Американському амбасадорові, що пішов подивитися на розкопки, сказали, що розкопки доказують, що вся ця історія про Гелену та про 10-літню війну за здобуття Іліону це міт, себто людська видумка, не оперта на фактах.

ПОДВІЙНА БРЕХНЯ.

Таке траплялося в історії не раз, що люди чи цілі народи вважали щось за певну правду, а потім історики дошукалися в книжках або, як тут, докопалися в землі до доказів, що це неправда.

Однак в цьому випадку історія трохи виняткова, бо про війну греків проти Іліону склали греки прекрасні поеми, що були перекладені просто на кожду культурну мову світа. (На українську мову переклав їх Петро Ніщинський). Говорила колись грецька традиція, себто переказували собі греки з уст до уст, що ці поеми склав сліпий поет Гомер.

Та цю думку, в котру старинні греки вірили як у святу правду, новочасні вчені розкрили вже сто літ тому як неправду, доказуючи, що ці пісні це від народних піснєв греків, зложених великим числом людей, передаваних з уст до уст співаками та переміюваних далі підчас такого передавання.

Розправившись в цей спосіб з автором пісень про Іліон, тепер учені розправившись з самою подією здобуття Іліону, доказуючи, що її не було, що це була видумка.

ПРАВДА В ПОДВІЙНІЙ БРЕХНІ.

Не зважаючи на те, що історія доказала, що так званої Гомерової Іліади не писав Гомер, та що й самого Іліону, чи війни за Іліон, не було, все-таки так звану Гомерову Іліаду людство все буде читати як великий твір.

Здавалось би, що це глупота читати книжку, що оспівує війну, якої не було. Та правда не така проста, як вона нам на перший погляд здається. Правда не проста, а складна. Попри правду історичну, себто питання, чи був якийсь факт, чи не був, є ще інша правда, яка відповідає на питання: якби справді гість викрав жінку своєму приятелю пічас відвідин, то як поставився до цього люди? Що зробили королі, якби це сталося на дворі якого короля? Що сталося б, якби такого проступку допустився король? І тисячі подібних питань.

Читаючи так звану Гомерову Іліаду, люди не питаються, чи правда це, що греки справді здобули місто 10-літ, чи правда це, що розвалили місто, кого і як вони вбили при тому, але питаються: як люди поведилися в такій ситуації, яка описана в поемі. Отже питання йде не за те, що сталося, але питання йде за те, як воно діялось. Про те, що сталося, говорять історики; про те, як воно діялось, говорять по-

езія, оповідання, драма, повість, або, як це разом називається: красне письменство. Історія вчить нас, що сталося, а красне письменство вчить нас, що діється з чоловіком у різних ситуаціях. Факти, себто люди й події, в краснім письменстві можуть бути всі видумані, себто такі, які ніколи не існували, а все-таки в ньому може бути правда, себто правдиво описане, як поведеться людина в такій ситуації, яку собі письменник вибрав за тему.

ВІДГУКИ ЛІЯДИ.

Читачі певно пригадують собі, що від здобуття й знищення міста Трої, що його греки звали Іліоном, починається слава українська поема Івана Котляревського „Енеїда“, себто поема про Енея, що теж, мовляв, був троянець:

„Еней був парубок моторний

І хлопець хоч куди козак. Удався на все зле проворний.

Завзятіший од всіх бурлак. Но греки, як, спаливши

Трою,

Зробили з неї шкуру гною, Він, взявши торбу, тягу

дав...”

Ось і маємо тут троянця Енея, змалюваного як українського козака. Здавалось би, що це брехня, що це неправда, що тому й зайве буде займатися читанням такої книжки.

З історичного боку воно справді неправда, що Еней був українським козаком, бо тоді, як греки буйоті Іліон добували, не то козацтва, але й України ще не було. А все-таки поема Котляревського велика правда, коли не шукаємо в ній історичної правди, а дивитися на неї як на образ українських бурлак, що, покинувши рідний край, шукають у світі кращої долі.

КОТРА ПРАВДА ВАЖНІША.

Історію треба читати в історичній праці, а в краснім письменстві треба шукати змалювання людських думок, почувань і бажань, товчків людських поступків.

Що цікавіше? Треба спитати себе самого: чи цікавіше знати, що це було Іліон, чи цікавіше знати, як люди поведилися супроти такої великої особистої образи, що вона виглядає на національну образи. Здається, що багато цікавіше знати те друге, бо це, чи був Іліон, чи не був, чи билися греки там 10 днів чи 10 літ, чи здобули місто й зробили з нього купу гною, чи втекли, це все для нас маловажні справи; але те, як люди й народи поведуться супроти образи, в національній війні, все є й нині це для всякого важлива справа.

Тому й кажуть письменники, що історія говорить тільки про поверховну правду, не розкриваючи внутрішньої, тоді як красне письменство розкриває внутрішню правду, не звертаючи уваги на поверховну правду, а часто навіть про неї говорячи неправду.

ПРАВДА В ШЕВЧЕНКА.

У поезії Шевченка є багато придуманих подій, багато видуманих подстав, навіть очевидно неймовірних фактів, як наприклад перемена дівчини в тополі, тощо. Та на ці зовнішні неправди читач не дивиться. Він дивиться, чи правда основна правда, котру голосить Шевченкова поезія.

Ця наука тягнеться червоною ниткою по всій поезії Шевченка, від початку до кінця. Це віра, що людство не може знести навіки гнету над собою. Є це моральна проповідь, бо гніт не може бути засадою моралі, себто загальним правилом поведінки людини.

Кожна Затяжка Менше Терпка

ЛЕГКЕ КУРЕННЯ

З БАГАТОГО, ЦІЛКОМ ДОЗРІЛОГО ТЮТЮНУ

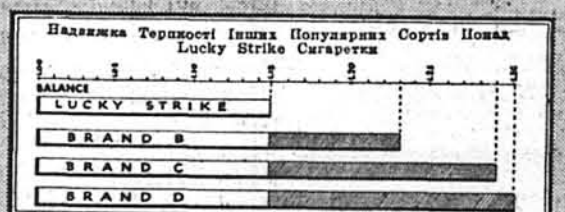
Luckies є менше терпкі. Протягом сотень років, тютюни були добирали — і степенування в смаку досягнені — правилом найгрубішого сорту методів випробування пальцями. Тому то, один з найбільше важливих винаходів зроблений Дослідним Департаментом був захід до хімічних аналізів зразкових добірних тютюнів перед купівлею: наслідки повідомлень давали професіональ-

ним купцям точне керівництво та посилювали їх практичний осуд оснований на почуттях зору, запаху дотику. Так крайні варіації щодо терпкості або алкальності є задоволені таким виробом та наступною сумішкою.

Luckies — ЛЕГКЕ КУРЕННЯ — з багатого, цілком дозрілого тютюну!

Luckies є менше терпкі

Недавні хімічні проби виявляють, що інші популярні сорти перевищують терпкість Lucky Strike від 53% до 100%.

*Результати Перевірки Неваленими Хімічними Лабораторіями і Дослідними Групами

Luckies — "IT'S TOASTED"

Охорона вашого горла-проти подразнення

-проти кашлю

ЗМІНИ СТЕЙТОВИХ ЗАКОНІВ ПРО ПЕНСІЮ

Закони суспільного забезпечення причинилися до поширення впливу на стейтові законодавства, котрі у вислід поробили заходи для ухвалення законів про пенсії старцям або поправи існуючих законів, згідно з вимогами краю. Відповідно до федерального закону суспільного забезпечення, стейт буде управлений до крайової підмоги, коли закони

супроти людини, бо гніт му сить розкласти-гнітати та довести гнітених до зриву проти гнітатів.

Всі ностаті в поезії Шевченка можуть бути неправдиві, всі історичні події неправдиві, однак як гніт викликає в людей справді такі почування протесту, як їх малює Шевченко, як він заставляє їх справді до такого зриву, то Шевченкова поезія говорить віковичну правду, за яку його поезія буде промовляти до людей навіки вічні.

тогож будуть передбачувати пенсії вбогим старцям від 65 року життя. Тоді держава дасть стейтам квоту, яка буде рівнатися їх фондам, з застереженням, що пайка держави не буде перевищати п'ятнадцять долярів на особу місячно.

Створено теж систему старої старечої пенсії котра має бути фінансована робітниками та підприємцями, з доходу податку, почавши від одного відсотка 1937 року, з підвишкою кожних три роки до 1949 року, коли така буде вносити три відсотки. За тою системою кваліфіковані робітники, котрі перестануть працювати від 65 року життя, однак не скорше як 1. січня 1942 року, будуть діставати місячну пенсію. Скала буде різна, від \$10 до \$85 місячно, залежно від цілого заробітку, запроцьованого робітником після 31. грудня 1936 року.

Дотепер 35 стейтів мають закони про пенсії старцям, оличк багатьох з них будуть змінені, заки федеральна поміч прийде стейтам. Здається,

типичною є справа стейту Нью-Йорку, котрого закони вимагають, що аплікант на пенсію мусить мати щонайменше 70 років, бути горожанином Злучених Держав, мешкати у стейті звиш десять років, а у місті чи повіті найменше один рік.

Тепер є в самім місті Нью-Йорку 25,389 мужчин та жінок, котрі дістають пенсії. Недавно зроблений дослід Нью-Йоркським Департаментом Суспільного Добра виказує, що всі ті старі люди замолоду за нималися ріжними працями. Домашні робітники ведуть перед, по них ідуть фабричні робітники, далі кравці, потім торговці і т. д.

Пороблено заходи, щоб стейт Нью-Йорк поправив свої дані закони за приписами федерального уряду.

ФЛС.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

БОРІТБЯ З ВОЗДУШНИМИ ВЕЛИКАНАМИ

Найбільшу прислугу Англії в часі світової війни робила т. зв. кімната ч. 40 в команді англійської фльоти. В цій кімнаті розшифровували всі переловлені німецькі бездротні телеграми, в яких була мова про рухи німецьких воєнних кораблів та про налеті цепенів на Лондон. Дуже часто знали англійці наперед, коли й скільки німецьких цепенів летить до Англії. Знаючи це, англійська команда могла заздалегідь вислати літаки проти цепенів.

Німцям здавалось, що налеті цепенів на Лондон викличуть паніку серед населення та зломлять його моральну силу. Чи їм те вдалося? Послухайте, що оповідав про це один англієць:

Перший налет цепенів на Лондон був назначений на день 9-го серпня 1915 р. Пополудні того дня вилетіли цепені зі своїх сховів. Кімната 40 довідалася, що до Англії летить п'ять цепенів. Однак всі вони змилилися у дорозі і тому поскидали бомби не в Лондоні, але на східнім побережжі Англії, не врядивши великої шкоди. Вертаючись домів, цепен „Л 12“ упав у море; там його англійська фльота затопила.

Дня 7-го вересня 1915 р. прилетіли цепені до Лондону; від бомб згинуло 18 осіб. Дня 8-го вересня довідалася англійська розвідка кімнати 40, що знову планують німці налет на Лондон. При цьому мав брати участь цепен „Л 13“, якого командант Маті дався в знаки англійцям в налеті 7-го вересня. Цей цепен летів здовж англійського побережжя до Лондону; в дорозі накоїв багато шкоди. Англійські гармати стріляли до нього, скільки влізло, однак не трапили, бо цепен піднісся вгору, де гармати не могли його досягнути.

Дня 13-го жовтня 1935 р. довідалася англійська розвідка з кімнати 40 про новий налет цепенів. Ці дійсно вночі прилетіли; наслідком їхніх відвідин було 71 вбитих і 120 важко ранених. На весну 1916 р. знову прийшли налеті цепенів. В місячну ніч, дня 2-го квітня прилетіли воздушні великани, але англійці знали вже про те два дні тому. При цьому налеті „Л 15“ упав у море. Один вояк втопився, решту англійські кораблі врятували з моря. Після того майже кожної ночі були цепені над Лондоном.

Дня 24-го серпня 1916 р. довідалася кімната 40, що над морем летить 12 цепенів у напрямку на Лондон. Негайно вислано деякі англійські кораблі та літаки проти цепенів. Англійцям вдалося зістрілити „Л 13“, однак на ньому не було славного Маті; цей летів на „Л 31“ і знову дався сильно англійцям в знаки. Дня 2. вересня заповіла кімната 40, що летить до Англії 18 цепенів. Англійці знищили тоді „Л 11“, а три тижні пізніше вдалося англійцям знищити „Л 32“, „Л 33“ і один літак. Зате Маті тієї ночі дався ще більше в знаки англійцям. Після його відвідин було 22 вбитих і 70 важко ранених. Хоча як англійці полювали на нього, не вдалося їм зловити Маті.

Аж день 1-го жовтня 1916 р.

показався фатальним для „Л 31“ та його команданта Маті. Його зістріляв англійський поручник Темпест. Про це оповідав цей поручник ось що: Дня 1-го жовтня вночі коло 23.45 год. летів він 4,600 м. високо понад Лондоном. Всі рефлектори були звернені в один бік, де була мала мряка. Негайно побачив він на кількох кілометрів від себе, як цепен летів до міста. Поручник Темпест пустився до цепені. Довкола Цепені тріскали гранати та шрапнелі. Літак знайшовся в чистім пеклі. Цепені мабуть завважив літака, бо нараз випустив усі бомби і полетів назад. Літак за ним. Цепен піднявся на 4,000 м., літак на 5,000 м. Віддалення між обома противниками було 7 км. Але саме тоді найважче було протерти крізь вогонь, яким переслідувала артилерія втікаючого великана. Поручник Темпест не зважав на тріскоти своїх гранат, але всею силою гнав до цепені.

Вкінці був вже зовсім близько. Літак кидається з гори на цепені і сіє скорострілом, скільки вдасться. Цепен як ракета йде вгору. Літак зіпсу споду силпе по ньому скорострілним вогнем. Офіся зближається зовсім близьенько заду і січе дальше скорострілом. Цепен відстрілюється, однак літак так близько, що скорострілний вогонь цепені на не може його охопити. Цепен червоніє внутрі. Мале полум'я являється на переді цепені. За хвилину цепені замінився в одно ясне полум'я, випрямився вгору, на хвилину завис спокійно у водусі, а потім полетів коміть головою, протом на літак. Поручник Темпест кинувся з літаком униз. За ним падав горючий великан „Л 31“. Летун спустив у бік і вирятувався, хоча, падаючи на землю, набив до скоростріла немого гудза на голові. Командант „Л 31“ Маті й залаго згинули.

Налеті цепенів не зломали англійців, навпаки, за кожним налетом голосилося щораз більше англійських добровольців до армії.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

П. К., Клівленд, О. — Поляки, як вели свою власну визвольну боротьбу, мали теж своїх угодівців. Але мали таких як Пилсудський, що не у знавали ніякої угоди з ворогами і підготовляли польський нарід до повстання. Таке і в нас.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана члениця тов. Просвіта, від 16. У. Н. Союзу, складаю щирю подяку головному урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі \$25, котрі мені стали великою помічю у моїй нужді. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзові. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Пайза Мирдак.

RADIO.

Дня 22 ц. м. Український Народний Хор міста Балтимор дасть програму українських пісень зі станції W.C.B.M. від години 12 до 12:30 вполудне. Програма присвячена Тарасові Шевченкові.

Т. Н.

ПОІДОМЛЕННЯ.

Комітет всіх ВІДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА В ШКАГО, ІЛЛ. і околиці повідомляє урядників цих віділів, що

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ в годині 3-тій пополудні відбудуться

РІЧНІ ЗБОРИ

В ГАЛІ ПІД Ч. 2410 W. CHICAGO AVE., CHICAGO ILL.

Програма зборів така: звіт уряду, звіт балевого комітету з минулого балу, вибір нового уряду, приготування до балу, що відбудеться 26. квітня і приготування до Дня У. Н. Союзу, що відбудеться 28. червня. А найважливішою точкою є, як має повстати Дім У. Н. Союзу в Шкаго. Приявність всіх віділових урядників на річних зборах є konieczна.

Тарас Шпікула, предс.; П. Підлісний, секр.; Вас. Саган, кас.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

СТАРАННЯМ Д. Д. В. У. ВІДПІСЬ ЧИСЛО 20

владштується

КОНЦЕРТ

В ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 Р.

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,

303 HUDSON AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 25 центів.

Шановні громадяни! Щоб гідно відсвяткувати це Свято, нашим святом обов'язком є прийти на це свято та віддати поклін найбільшому поетові генієві Тарасові Шевченкові. Святкову промову виголосить гол. предс. У. Н. Союзу М. Мурашко. Просимо всіх рочестерських громадян прийти численно на це Шевченківське Свято. — Комітет.

65

УВАГА! НЮ БРИТЕН, КОНН.І УВАГА!

СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ

владштується

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ

ДЕНЬ БАТЬКА ТАРАСА

В ГОДИНІ 9-Й РАНО ЦЕРКОВНІ БОГОСЛУЖЕННЯ, В ГОДИНІ 7-Й ВВЕЧІР

НА ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, WINTER & CLARK STREETS

буде виставлена драма-опера Тараса Шевченка в трох діях

з ВЕЧЕРНИЦЯМИ П. Ніщинського

„НАЗАР СТОДОЛА“

Після вистави короткий

„ПОМИНАЛЬНИЙ КОНЦЕРТ“

Вступ на сал 50 та 35 ц., для дітей 15 ц.

Увага: Позамісцевим гостям, котрі не знають іще наших звичаїв,

подаємо до відома, що всі підприємства нашого хорі починаються точно

на означений час. — Комітет Хору.

65-6

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ BOY SCOUTS,

група 95-та,

владштується

КАРТ ПАРТИ І МУВІНГ ПІКЧЕР

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,

303 HUDSON AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 15 центів.

Дохід призначений на розвиток організації

BOY SCOUTS.

Просимо рочестерських українців і молодіж чис-

ленно прийти. На заставі буде мати велику несподі-

ванку, а за догляд ручить — Комітет.

65

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ.І УВАГА!

СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ

владштується

МІСІЯ

В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСВИТЕРСЬКІЙ ЦЕРКВІ

49 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ

У ВІСІОРОК, ДНЯ 24-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 26-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ

В СУБОТУ, ДНЯ 28-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ

В ті дні

БОГОСЛУЖЕННЯ ВІДБУВАТИМЬСЯ В ГОД. 7:30 ВВЕЧІР.

Проповіді виголоситимуть: проп. В. Купчинський з Нью

Йорку і проп. Т. Галенда з Гартфорда.

Просимо всіх взяти участь.

65

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО

ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРО-

СВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШІЙ

ЦІННИК КНИЖОК.

ЗБОРИ ВІДПІСІВ У. Н. СОЮЗУ

ВНЕПІСІВ. Д. Д. В. У. ВІДПІСЬ ЧИСЛО 20

Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

СТ. ЛГОЗІВ. МІЗУРІ. Тов. З. С. Ч. від 300, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня в год. 2-її половини, в галі церковній. Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Тов. І. М. Шевченка, від 250, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня в год. 12:30 зарпа до Богослуження в галі церковній. Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

АКРОН, О. Бр. св. Духа, від 295, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня в год. 1-її половини. Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

МІЛВОКІ. НІС. Тов. І. М. Шевченка, від 300, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня в год. 12:30 зарпа до Богослуження в галі церковній. Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

ПОНГСТАВІ. О. Бр. св. Івана Хрестителя, від 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня в год. 1-її половини. Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

РАЧЕСТЕР. Н. Й. Бр. св. Йосафата, від 217, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня в год. 2-її половини. Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

ПІТТСБУРГ. П. А. Тов. Рогатинщина, від 300, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня в год. 2-її половини. Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

БРІДЖПОРТ. КОНН. Тов. Українська Сін, від 50, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня в год. 2-її половини. Просимо всіх членів прийняти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Ніхто з членів не повинен опустити своїх дітей на ці збори до 3-ї класи 10 літ емігрантів. Організатор відістане нагороду. — Л. Ріх, предс.; Ф. Соколинський, кас.; П. Зайков, секр.

СМЕРТЬ РИБАЛОК У ХВИЛЯХ МОРЕА.

Біля еспанської місцевості Каїку під час буревію перевернувся цими днями на морі човен з рибалками. Шість рибалок втопилися. Врятувався тільки 16-літній хлопчик, що доплив до берега. На Адрійським морю затонул човен „Леонеді Капера“. Сім рибалок згинули у хвилях моря.

УВАГА! ДЕРТ АНБОН, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УВАХОДАМИ ЗЛУЧЕНИХ ТОВАРИСТВ НРИ СІВЧАСТИ

УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ „БОЯ“

владштується

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

У ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, НА СТЕПТ ВХІД, У ДЕРТ АМБЕО.

Всіх запрошуємо на це свято. ВУД. У ДЕРТ АМБЕО.

Комітет.

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

65-6

ВІДПІСІВ

ДО ГРОМАДЯН З ПОВІТУ

РАВА РУСЬКА, ГАЛИЧИНА.

владштується

Виділи оовітно-культураль-

них товариств в Любичі Камераль-

ний рівського повіту в Гали-

чині іменем цілого любич-

кого громадянства звертають-

ся до Хвальних Товариств

Установ в Америці, як теж до

емігрантів Любичан, як і до

поодиноких осіб в Америці і

Канаді з великим проханням

матеріальної допомоги в цілі

докінчення будови Народного

Дому в Любичі равсько-

го повіту.

Вже від кількох літ не ма-

ємо власного дому. Під цим

оглядом теперішній стан дуже

сумний. Воєнне лихоліття

не поправило його, але по-

гіршило. Хто знає наше мі-

стечко, знає добре, що це є

будинки зовсім непригожі на

те, щоб могли бути приста-

новим культурно-освітній

праці. Одна маленька тісна і

низька кімната, в якій дуже

часто поміщуються всі това-

риства, це типовий образ чи-

тального і освітнього життя.

З кожним роком дається

нам гірше відчуття потреби

власного дому в містечку Лю-

бичі, цього осередка, який

дав би почин новому нашо-

му життю і здійснив усі наші

культурно-освітні завдання.

Громадяни Любичі свідомі

свого завдання власними

силами і жертвами деяких о-

сіб і установ вже в минуло-

му році приступили до будови

Народного Дому. Для довер-

шення зачатого діла і мате-

ріальної підтримки осміяле-

мося Вас Вельми Шановні

Громадяни і Хвальні ТОВА-

риства за океаном просити

бодай про скромну цілокуп,

жертву на дар нашої будови.

Нехай Ваша жертва послуж-

ить нам на зміцнення й обид-

вання наших сил, нехай по-

каже, що Ви живете з нами

спільним національним, духо-

вим життям і одностайно пра-

цюємо над всестороннім від-

родженням занедбаного краю.

Ми простягаємо Вам брат-

ню руку до спільної праці і

боротьби за кращу нашу бу-

дучність.

Жертви просимо ласкаво

слати на адресу: Український

Кооперативний Банк „Віра“,

Рави Руська, ул. Міцкевича 12

з зазначенням на будову На-

родного Дому в Любичі Ка-

меральній.

Вказ зложених пожертв

прокаємо переслати на адре-

су: Читальня „Просвіти“ Лю-

бича Камеральна, п. Любича

Королівська.

В надії поладження нашо-

го прохання остаємося з вами

душою і серцем, з великою

подякою і з виразом найвищо-

го доважання.

Наступають підписи виділу

Читальні, Кружка Рідної Шко-

ли, Союзу Українок і Буді-

вельного Комітету.

ЯК МІ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ

КРАЄВІ.

ИО ЛОРК, Н. Й.

На будову читальні Просвіти.

Г. Турчин зібрав на весілля

в Івана Бойка сина Михайла й

Катерини Бойко \$7.50. У спра-

ві збірки промовляв до гостей

А. Басараб, а також по англій-

ськи М. Гузар. До тої збірки

\$7.50 зложив іще від себе М.

Гузар \$5, отже разом пере-

дано через Об'єднання \$12.50

на буд